

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ES OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTEZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy (nyolc) terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8 —
fél oldal ... » 16 — nyolczad oldal » 4 —

A díjak előre béküldendők a Szent-István-Társulathoz.

A szabadgondolkozókról.

Nálunk is szervezkedtek. Egyesületet alakítottak. Allitól az azért szervezkedtek, hogy a gondolatszabadságot propagálják. De valójában más célokat fognak szolgálni: mert a szabad gondolat propagálására nincs szükség. A propagált gondolat már nem szabad gondolat; tehát a szabadgondolkozók épen a gondolat szabadsága ellen szervezkedtek. Társulásuk valószínű következményei előreláthatók.

Az egyesülés erősszététel olyan célok elérésére, amelyek egyéni erővel el nem érhetők. Az egyéni erő által is biztosítható cél nem kíván egyesülést. Ez tiszta és világos dolog. Már pedig ebben az esetben olyan cél elérésére történik a szervezkedés, mely egyéni erővel is elérhető; sőt eskis így érhető el. Ugyanis a gondolat mint ilyen a legsajátabb, legegényibb dolog, ami csak elképzelhető. S a gondolat mindig szabad. Sőt el sem képzelhető másképen. Tulajdonképen nincs is más hasonló szabadság ebben a mi szabadság után kiáltozó társadalmunkban, mint a gondolat szabadsága. A gondolatszabadsága érdekében tehát semminemű szervezkedésre szükség nincs; sőt minden szervezkedés ellensége a gondolat szabadságának, miután *egy* gondolat *egy* irány propagálását célozza, melyet erőhöz kíván juttatni, hogy majdan a propagált irányba terelje a eszelekvést. Végső eredményében *minden szervezkedésnek a eszelekvés befolyásolása a célja.*

Nem képez kivételt a most létesült egyesület sem. A szabad gondolatot akarja propagálni s nem a gondolatszabadságot (ami felesleges is, lehetetlen is).

Ha már most azt kérdezzük, *melyik* az a szabad gondolat, melyet propagálni kell, kérdésünkre annyi feleletet kaphatunk, ahány a gondolkozó ember; mert mindegyik szabadgondolatnak tartja a maga gondolatát. A szabadgondolkozók társulásában olyan emberek egyesülnek, akik esatlakozásuk ténye által már eleve lemondottak a

gondolatszabadságról. Lemondottak azért, hogy a vezetők által kifejezett gondolatokat ruhazzák föl a szabad gondolat köntösével; az erősszététel által azoknak súlyt kölcsönözzenek.

Mik az új egyesületnek a vezető gondolatai, azt ma még teljes szabatossággal meg nem állapíthatjuk, mert az elnök beköszöntője e tekintetben kellő tájékoztatást nem nyújt (a gondolatszabadságot hangoztatja). Hogy tájékozódhassunk addig is, míg az új egyesület tettei tájékoztatnak, meg kell tekintenünk a *mintákat*, azokat a *külföldi* szabadgondolkozók egyesületeit, amelyeknek példájára a hazai egyesület keletkezett.

A külföldi szabadgondolkozók egyesülete szabad gondolat gyanánt csak az olyan gondolatot hajlandó elfogadni, mely a közzelfogással ellentétben van, melynek vallása, propagálása épen ezen ellentétnél fogva a hitvallónak, propagálónak a közzelfogással való szabad szembeállítását jelenti. A külföldi példák azt mutatják, hogy a szabadgondolkozók a *vallásos világnézettel* szembehelyezkednek s a *materiális világnézetet* propagálják, s így a *positív hit meglátésén* működnek. Minden jel oda mutat, hogy a mi szabadgondolkozóink is erre az útra fognak rátérni. Csak először megerősödnek. Tagjaikat szabadgondolataik felvetésére, a vezetők gondolatainak átvételére rábírnak. Azután következik a eszelekvés; vagyis az ellenkező gondolatokat valóknak háttérbe szorítása, az új világnézet győzelmének biztosítására irányuló törekvés.

Céltalan dolog kérdeznünk, van-e nekünk szükségünk a *materiális eszméknek* propagálására; az új «hit» fanatizmusának szítására? Hiába mondjuk, hogy nem szükséges; sőt káros, mert az új világnézet megfelelő ellenértéket, nem nyújt az Istenség megdöntött hitéért s mindazért, ami e hittől egybe van forrva; az új egyesület megvan és propagálni fogja a Hitet tagadó, azt megdönteni akaró új hitet. Ellene mitsem tehetünk egyebet, minthogy védjük a mi erősségünket, a pozitív hitet s amaz erkölcsi kincseket, amelyek pozitív hitből származtak. Védjük tudással, az igazság

hátor hirdetéssel és mindenekelőtt: a pozitív kereszténység alapjára helyezkedő élettel.

Tanítótársainkat figyelmeztetjük, hogy a hangzatos jelszavak által el ne kapassák magukat. Am érdeklődjenek az új egyesület iránt, ha épen akarnak; de kritikával érdeklődjenek. Ez esetben meggyőződnek róla, hogy akik *mindent* el akarnak venni, tulajdonképen *semmit* adnak érte.

E. J.

Tanítónők a fiúiskolában.

«Nagyvárad községi iskolaszéke március hóban a községyes tanítóttestületnek véleményes jelentését tárgyalta, amelynek az volt az alap gondolata, hogy a fiúiskolában csak férfiak tanítsanak. A nagyváradai tanítóknak e vélemény kifejezésére az a különös helyzet adott okot, hogy az ottani községi iskolánál háromszor annyi a tanító (51), mint a tanító (17) és így számos iskolánál nők tanítanak a fiúosztályokban. Az iskolaszék hosszabb vitafolyamat után, amelynek folyamán maliciózus megjegyzések hangzottak el a tanítókra vonatkozólag, a tanítóttestület véleményét mellőzte s a mostani állapot fönntartása mellett nyilatkozott. Az iskolaszéki gyűlésen tett és a tanítóférfiak ellen irányuló célzások miatt a tanítóttestület körében nagy az izgalom.»

Az Egerben megjelenő «Népiskolai Tanügy» l. c. 14-ik számából veszem e hirt, melyben foglaltakkal csak nevezett lap: «A nőkérdeés az iskolai világhoz» és az «Alkotmány» f. hó 11-én megjelenet számában *Szentkeresztj* Tivadar nagyváradai rom. kath. kartársunk: «Kikből lesznek a magyar tanítók?» című cikkében foglalkozott. Főnti hírnék a «Népiskolai Tanügy»-ből való átvételével és ezen országos s csaknem valamennyi tanító kezén megforduló tanügyi lap hasábjain való közreadásával egy anomális határozatról s abból kifolyólag a magyar, de különösen a kath. tanítóságot érintő megjegyzésekről óhajtok alábbiakban néhány sort írni.

A nagyváradai községyi fiúiskola tanítóttestületének az iskolaszék elé terjesztett véleményes jelentése előtt — amit maguk a tanítónők is helyeselték — *pedagógiai szempontból kell hogy mindenki megfogadjon*, mert mint a «Népiskolai Tanügy» erre vonatkozó vezető cikkében (1.) írja: «a tanítók azt mondják, hogy az iskolai munka eszentétét a fejelemlentartás teszi, amelynek — kivált a fiúiskolában — alapföltételei a tanító erélye és következetessége, tehát férfias tulajdonságok, melyeknek a fiúkkal szemben erősebben kell kiemelődniük, annál is inkább, mert a szilárd jellem nevelése csak szilárdabb akarat és egyéniség közrehatása mellett lehetséges. Az erély és következetesség a nőkben ritkább esetben van meg».

Cikkirő főntiekben együtt érez, együtt gondolkodik a nagyváradai, illetve az összes tanítókkal s ugyanakkor alábbi sorokban igazat ad az iskolaszék határozatának is. Ha nem tévesztjük szem

elől, hogy a tanítóttestület véleményes jelentésében azt kívánta, azt óhajtotta, hogy jövőben üresedés esetén mindaddig, míg a fiúosztályokból a nők a leányosztályokhoz nem kerülnek, csak férfitanítói állásokra hirdessenek pályázatot, *illetve csak ilyeneket válasszanak*, akkor eltekintve minden «társadalmi szemponttól», amiről ez esetben szó nem lehet, az iskolaszéknek *igenis nincs igaza*.

A női nőies egyénisége utálja arra, hogy csakis leányok tanításával foglalkozzék. A természetet meghamisítani nem lehet és nem szabad, erre joggal hivatkozik az érdekelte tanítóttestület.

Hogy a fiúknak tanítónő által való oktatása különféle esetekben milyen csorbát üt a nevelés és a tanítónői kar tekintélyén, azt ime egy példával színezhetem:

Osztatlan vegyes iskolában működő tanítónő előtt lopással vádoltak egyik V. fiúosztálybeli növendékét. Vallatára került a sor, a fiú konokul tagadott. Végre sikerült kideríteni, hogy csakugyan ő a tolvaj. Erre a tanítónő a 12.196 1881 sz. a. kihoesátott miniszteri rendelet alapján, mely akként intézkedik, hogy mikor már mindennemű büntetési mód sikertelennek bizonyult, tehát végső büntetési eszközül a testi fenytés is használható — el akarta nászangolni az amugy is vásott tanuló. Mielőtt a pálcza a gyermek testéhez ért volna, így szólt a fickó: «Azt hiszi, hogy felek magától, erősebb vagyok én, mint a kisasszony.» A fickó föllépését az egész osztály óriási kacaja követte. A tanítónő most hirtelen a fiúra vágott, ki annak kezéből a botot kirántotta s ketté törve azt lábai elé vetette, majd e szavakra fakadt: «ne merjen kijönni az utcára, mert megbánja» és kiosont.

Tessék elképzelni, hogyan érinthette a tanítónőt a gyermek nem várt föllépése. Hogy ezután az iskolában a fegyelmet legnagyobb megerőltetése dacára sem tudta fönntartani, az bizonyos, s a hasonló esetek ismétlődései tekintélyét annyira tönkretették, hogy később jobbnak vélte szabaddumi állásától és lemondott.

Mily visszaes helyzet ez a pedagógia itélete szerint. Hogy az iskolaszék határozatának hozatalakor a pedagógiai szempontot mellőzte s teljesen indokolatlanul a mai állapot fönntartása mellett nyilatkozott, abból csak az tűnik ki, hogy a «sötét háttér»-ben sok olyan protekcióval bíró tanítónő lebeg, akiket álláshoz juttatni, megélhetésüket biztosítani s így a tanítókat «kiakolbolítani» igyekeznek.

Én ezt tartom: a nő nem lehet magános, erős, büszke tölgy, mely elébe áll az élet zugó viharának, a nő csak folyondár, mely körülfogja a tölgyet és üde zöld levelekkel takarja be a sivár fakérget és illatos virágot hoz. Küzdelmet vívni az élettel, diadalmaskodni az akadályokon, önállóvá tenni magát teljesen: tönkre teszi azt, aki már elérte. De egyttal elismerem azt is, hogy a nőkérdés ma már nem egyéb, mint a nevelés gyökeres reformja, a nő képesítése olyan foglalkozásokra, életpályákra, melyeket eddig csupán férfiak töltöttek be, mire a rohamos fejlődés, a

szociális bajok, a nyomor folytonos terjedése s a megélhetésnek egyre nehezebbé váló problémája kényszeríti az egész világot.

A nők legtöbbször a tanítónői pályára lépnek, ahol a nőegyenjogositásnak leginkább akad tere, de hangsúlyozom, *csak a leányiskolánál.*

Ezen a pályán a leánygyermek nevelésére kerültek.

Az indítvány tárgyalása alkalmával, mint arról a sorok elején közölt hír is beszámol, maliciózus megjegyzések hangzottak el a tanítókra vonatkozólag. Mint *Szentkeresztly* az «Alkotmányban» írja, *Kecskeméti* Lipót dr. zsidó főrabbi, iskolaszéktag, «hítsorsosainak leányairól lévén szó, nagy tüzzel támadta az indítványt.» Láthatod kedves Kartársam, hogy hol buvik ki a szög a zsákból. «Elmondta a tanítóságot szédett-vedett népek. Szerinte a tanítói pályára csak olyan férfiak lépnek, akik már a középiskolában letörtek, akiknek agyuk lusta, akik magasabb tudományok elsajátítására képtelenek s azok iránt magukban erőt nem érezvén, semmi más pályára nem alkalmasak s a tanítói pályán keresnek boldogulást. *Ezért kell nőket alkalmazni az iskolában.*»

Szentkeresztly kartársunk a rabbinak a magyar tanítóságot érintő «szédett-vedett» kifejezéseit illő módon visszautasította. Mi pedig bocsássunk meg neki, mert nem tudja, hogy mit escelekszik.

Persze, dacára annak, hogy e nyilatkozat a magyar tanítóságot érintette, a tanügyi sajtó nagy része hallgat. A tanítóknak más esetekben igen érzékeny «nagyjai» meg szintén mélységesen hallgatnak.

Es mi eltűnődve e hallgatásokon, egy esepet sem utközünk meg azon, hogy a nagyváradai iskolaszék a rabbi szavaira kimondta: «Legyen úgy, mint régen volt!»

Tiszapalkoza.

Tímái Andor.

Tavaszi hangok.*

Van nekem egy jó öreg palóc szomszédom, kívül a magunk baját, meg a más népek állapotának történetét néha-néha megbeszélni szoktam. Ez a szomszéd — jó idővel ezelőtt — egy szép tavaszi reggelen, illő kopogtatás után, a következő köszöntéssel lépett be hozzám: «Diesértsek a Jézus Krisztus». — «Mi dörökké amen!» — «Adjon Isten szerenesés jó reggelt!» — «Adjon Isten!» — «Egészségére kívánom az é-cakai nyugodalmat!» — «Köszönöm. Úgy legyen magának is!» — Szét néz — ugyan lesz-e esőnk? — «Mit tetszett álmodni, tanító úr?» — «Hát megvallom, édes szomszéd, hogy én az éjjel ibolyával álmodtam.» — «Ibolyával?» — «No, az már nem jó.» — «Az öreg anyámtól hallottam, meg

* Fölvastatott a Rozsnyó egyházmegyei róm. k. tanítóegyesület Fülek-mátra-vidéki körének Baglyasájon, 1905. május 25-én tartott közgyűlésén.

a csizó is azt mondja: hogy az ibolya *bánat.*» — Meglepődtem, mert én eddig úgy tudtam, hogy az ibolya a hűség meg a szerénység jelképe. De sürgős dolgom lévén, röviden végeztem a szomszédal s ügyet sem vetve jóslatára, dolgom után siettem.

Ugyanaz nap délután néhányadmagammal a közeli erdőbe «csurdításra» sétáltunk. Utunk mezőn, réten vezetett keresztül. A fenyves buja fű tavaszi mosolyt varázsolt az erdei sűrűségek közé. Ezer és ezer virág pompázott a zöld halak és hűvös völgyek lágy ölén. Leheveredtünk s hozzáfogtunk a csurdításhoz. Ezalatt a gyerekek a «Rézoldalon» futkároztak. Némi idő múlva valamennyien egy-egy csomó hegyi és mezei virággal tértek vissza s engem mindnyájan e kérdéssel ostromoltak: «Micsoda virág ez?» — «Micsoda virág ez?» — Én fontos képet vágva, mürtőleg kezdtem vizsgálni, forgatni, szagolgatni azokat — és szégyen — nem szégyen, őszintén bevallom, hogy egy-kettő kivételével nem tudtam megnevezni a tízediket sem, pedig szerénységgel legyen mondva: duplán és kitiünően kitanultam a természetrajz mind a három országot. Rögtön eszembe jutott a szomszéd, az ibolya, meg a bánat. Szörnyen resteltem a dolgot s kezdtem magamat pirongatni: «No hát te voltál az a híres diák, akinek növénytan tudománya ime egy fületlen gombot sem ér s — most meg te akarsz másokat tanítani» stb.

De, édes jó uraim — kérem, ne ítéljenek el rögtön — hogy exkuzáljam ki magamat! Én abban az időben jártam iskolába, midőn a búbos bankát esúnya néven, a fülemülét pedig bájdalu zenének nevezték és virtus volt a magolás. Városi gyerek voltam, földünk, rétünk, mezőnk, szőlők ma sines, de akkor se volt. Ki-kijártunk ugyan néha-néha a vásártérre labdázni, hol csak kanalfü és kutyatej volt. Ezeket ismertük is, de az édes gyümölestéleket kivéve, más növények iránt nem igen érdeklődtünk, csak annyiban, hogy egyszer parancsot kaptunk: ki-ki mennél több hegyi és mezei virágot szedjen össze, szépen papírlapra lenyomtatva szárítsa meg s bizonyos idő múlva a tanár úrnak mutassa be. Nosza, neki estünk a mezőnek, rétnak, a Sárhegy és a Kékestetőnek. Én különösen szép példányokat szedtem össze s a tanár úr mindegyiknek alája írta a könyvből azoknak valószínű nevét. Így lettem én eminens anélkül, hogy még a közönséges ökörfarkkóró virágot ismertem, vagy megnevezni tudtam volna. Persze, a természetrajzot könyvből tanultuk — bevágtuk az osztályokat, családokat, elhadartuk, hogy ennek és ennek a növénynek hány szirma, porodája van — de magát a növényt soha sem láttuk, hasznos, vagy káros voltáról mitsem hallottunk, mert mezőre soha ki nem vittek minket.

A fönt irt kiránduláson engem ért szégyen fölnyitotta szememet, beláttam az élet és iskola, az elmélet és gyakorlat összhangzó nevelésének szükségét s mulasztásomat pótolni, hiányos tudá-

somat kiegészíteni igyekeztem. Azóta sok idő múlt el, nagy hadadás történt a tanítás terén s mégis mit látunk? Azt, hogy a szülők a túlterhelés fölött keseregnek, a középiskolák pedig az elemi osztályokat vádolják, hogy nem adnak kellő alappal és készséggel bíró növendékeket, szóval a baj ma is meg van és sok a panasza.

Nem régen egy névjegy jutott kezembe: «N. N. kántortanító, gazdasz. okleveles gazdasági szak-tanár, kertész és pomológus». Elmosolyodtam — ennyi címe csak ennek az úrnak, még a kínai eszázárnak van. Szerencsés véletlen folytán ez az úr egy alkalommal szerény házám vendége volt. Sok mindenről elbeszélgettünk. Vendégem különösen szépen beszélt a legújabb vajkőpülről, peronoszporáról, mézharmatról, búzaüszögről, rozsgalleról, sok más hasznos és haszontalan dolgokról. Távozásakor egy darabig elkísértem: nem messze a falutól pásztorgyerekekre akadunk, kik éhországban sípolnak. Hozzájuk lépve, nagy pörögatások közt vettem ki egyik gyerek kezéből a sípot s mutattam vendégemnek. Ez kíváncsian kérdezte: «micsoda növényiszár ez?» Elképedtem, hogy íme, e képzett és neves kollega nem ismeri s nem tudja, hogy az nem más, mint *mérges büvökiszár*, melyből sípot csinálni nem tanácsos.

Türk Frigyes «Flóra» című könyvében amelyből jelen fölolvadásom legbecesebb anyagát is merítettem, írja: hogy a budapesti II-ik kerület gimnáziumának egyik tanára fölhiotta az ifjakat: ki-ki írja le, micsoda látni való, vagy élvezet után vágyakozik? Legtöbb volt a feleletben a színház, meg a képtár és 165 növendék közül csak hat vágyakozott a nagy természetbe. A «Budapesti Hírlap» 1899. évi április hó 8-án megjelent számában olvasható: «Mit látnak a fővárosi gyerekek?» E hírlapi cikk szerint 643 növendék közül forrást látott 36 első, 57 második, 39 harmadik, 79 nagyobb osztályú növendék, a Sváb-hegyet, Zugligetet, Margitszigetet, Mátyástemplomot a harmada sem látta. A műcsarnokban 131 negyedik osztályos közül 30 fordult meg. A fűvész-kertet pedig 207 tanonc közül csak 48 látta.

Mit jelentenek az itt fölhozott példák, számok és adatok? Azt, hogy még mindig nem az életnek, hanem az iskolának tanulunk és tanítunk, ami pedig nem helyes — következésképen nem helyes mai növénytani oktatásunk sem, mert hány polgári fiú van, ki például belendeket, maszlagos nadragulyát természetben soha sem látott s tán még olyan felnőtt leány is akad, ki még a petrezselymet sem ismeri. De tovább megyek — itt mi mindnyájan tanítók vagyunk — közöttünk többen gazdaszok, kertészek, pomológusok és fajsokla-felügyelők, vajjon ki merjük-e mondani, hogy szülőföldünk, vagy lakohelyünk flóráját teljesen és tökéletesen ismerjük? Én úgy vélem, hogy biz azt nem igen merjük kimondani. Miért? Azert, mert nem volt módunkban azokat természetben látni és megismerni. A növénytant könyvből tanultuk és ma is könyvből tanítjuk azt, mert így parancsolja azt nekünk még ma is a rendszer,

meg a földolgozandó tananyag. Egy-két ismertebb növényt talán fölmutatunk s ha a gyerek jól be-vágta leckejét, teljesen meg vagyunk elégedve.

Igy nevelődik aztán a legújabb nemzedék, mely nem ismeren jól szülőföldjét, hazán szereti hazáját s világgá megy.

Mi magyarok földműves nép vagyunk s ennek a jellegnek tekintetbe kell jönni tanításunk minden neménél, de különösen a földrajz és természetrajz-nál, nemcsak anyagi, hanem a nemzeti nevelés szempontjából is. Nem árt tehát, ha eltekintünk néha-néha a reális tankönyvek hideg betűtől s a gyermekek zsenge szellemének irányt adunk, hogy kerüljék az üres szövegolást, hanem inkább verükké váljen az értelmi munkálkodás. Ezt én úgy értem, hogy a gyermekekkel elsősorban lakohelyük flóráját ismeressük meg, azokat lehetőleg természetben bemutassuk, kiemelve azok hasznos vagy káros voltát, hogy így tanításunk eredményes, életre kiható legyen, vagyis látva, szemlélítve igyekezzünk a természetrajzot s különösen a növénytant ismeretét tanítani. Be-vihetjük ezt bátran minden osztályba. — «Be?» — «Talán bizony az első osztályba is?» — «No, még csak az kellene!» — kiált föl erre némely hall-gatóm. Amelyre én csak ezt felelem: miért ne? Például számoláskor beviszek egy csipkerózsá-levelet s ezt mondom: «Kis fiam, számláld meg, hányas ez a levél?» — «Egy, kettő, három, négy, öt. — Ötös» — felel a kis fiú. — No lássátok, kedves gyermekeim, a jó Isten számokat írt a falevelekre — majd ha kimentek sétálni, számlál-játok csak meg: a bodzafa levele hetes, a kőrösfác tizenegyes, a barkócaé tizenötös, az akácfaé még több, van közöttte huszénhármás is, amennyit meg talán ti nem is tudtok megszámlálni stb.

Tanoncaink egykor földművesek, iparosok, ke-reskedők, vagy szellemi munkások lesznek; vala-mennyinek elengedhetetlenül szükséges a termé-szet megismerése, s hogy ez minél könnyebb legyen, tegyük iskolánk környékét virágokertté, ültessünk udvarunkra gyümölcsfát, hisz ezeken esiesereg a vidám madársereg, kedvessé, élet-vidorrrá teven városunkat és falvainkat. Hassunk oda, hogy a gyermekek szeressék és ápolják a virágokat, mert ezek kedveltetik meg a földműve-lést s nevelik a leendő anyák legértékesebb tulaj-donságát, a *háziasságot*. A gyakorlat imét már csak egy lépés, játszva átmehetünk a fanemesíté-sre, oltásra, konyhakertészetre stb.

Nincs hatalmasabb testi és szellemi torna, mint a szabad természetben való járkálás, azért nagyobb gyermekeinkkel sétáljunk ki az erdőbe. A tapasztalat és megfigyelőképeség nevelésének lépten-nyomon száz és száz alkalma táruul itt előnk. Itt látjuk a gazdasági, ipari, hasznos és káros növények sokaságát. A mérges gombákat, melyeknek nem ismerése évenként sok áldozatot követel. Mezőn, réten a sok gyógyfüvet, a pemetét, szegfűvirágot, ezerjófűvet, nadálytót stb.

Ismerek egy előkelő úrnőt, ki nemcsak egy-

szerű és házas, hanem jó gyermeknevelő anyja is. Otvaras lett kis gyermeke s az *árvácska* (viola trikolur) főzetével gyógyította ki. Körorvosunk — aki pedig kérelhetlen üldözője a kuruzslásnak — teljesen helyeselte ez egyszerű házi kúrát.

Ismerjessük meg a hasznos gyógyfüveket, buzdítsuk, hogy szedjék, szerezzék be a gyermekek annak idején ezeket, mert sok betegség ellen sikerrel használhatják. — Tanulja meg minden gyerek:

«Sok orvosság terem itten
Mezön, réten összeszedem,
Megtakaritom a pénzem
S patikára nincs szükségem.»

Mutassuk meg nekik a mérges növényeket, bürköt, maszlagot, beléndet stb., leginkább azokat, melyeket a gyermek uton-útfélen tapos. Így eselkedve oktatásunk eredményes lesz, a gyermek gyönyörködve jár a mezőn, hol föltáru előtte a szép-ég és hasznosság egész tengere, fölfedezi a gyógyszerterek alapanyagát, a gyógyfüveket. Lehetetlen aztán, hogy meg ne fogamzzék a gyöngéd gyermeki lélekben szívbeli vallásosság, lehetetlen, hogy haladatosságot ne érezzen a jóságos Teremtő iránt.

Kedves kártársak! Itt a tavasz, megnyílt a természet ékes temploma, virágessokkal kezünkbe, édesgessük tanoncainkat a szabad természetbe, mutassuk meg nekik az édes szülőföld halmait és virányait, vigyük kirándulásokra s kívül a viruló hős ölen szeretessük meg velük a hazát, szívükbe véssé, hogy ez a föld a miénk, hol bőlesők ringott s melyen egykor sírhalmunk domborul, legyünk hát hozzá hűek mind halálig. Azért felnőtt korukban ne vándoroljanak ki, ne menjenek világra, mert idegenek, hontalanok lesznek. — Jól jegyezze hát meg minden magyar gyerek:

«E nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely,
Áldjon, vagy verjen sors keze:
Itt élned-halnod kell.»

(Vörösmarty.)
Nagy József.

Nemti.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Pályázat az érseki tanítóképző intézetbe. *Kivonat a kalocsai érseki megye f. évi X. körleveléből.* A kalocsai érseki tanítóképző intézetben az 1905—6. iskolai évre az I. osztályba való félévelért folyamodhatnak oly éptestű, 14. évet meghaladott, de a 18. évet el nem ért növendékek, akik a tanítói pályára hajlamot és képességet éreznek magukban, s akik a vallásban, magyar nyelvben, számtanban, földrajzban és történelemben legalább annyi jártassággal bírnak, amennyit a felső népiskolában, a polgári iskola vagy középtanodák négy alsó osztályában tanítanak s kiknek jó zenehallásuk van. Erről a növendékek iskolai bizonyítványt mutatnak föl, vagy kivételesen főtanhatósági engedéllyel félévelért vizsgálat alá vettnek. A félévelért benyújtott folyamodványok, melyekben az illetők segélyt is kérhetnek, hozzám címezve a képzőintézet igazgatóságához küldendők Kalocsára, legkésőbb folyó június hó 15-éig. A folyamodványhoz a következő bizonyítványok mellékelendők: 1. Keresztlevel. 2. Iskolai bizonyítvány az előző tanévről és időszak értesítő, valamint látogatási bizo-

nyítvány a jelen tanévről. 3. Hiteles községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról, foglalkozásáról, és a családtagok számáról. 4. Erköletesi bizonyítvány az illetékes lelkészi hivataltól. 5. Junius hó 30-án beküldendő a tanév végéről szóló iskolai bizonyítvány. A félévelért vizsgálat folyó június hó 30-án tartatik meg, mely napon azok, kik erről értesítést kapnak, délelőtt 8 órakor, a kalocsai tanítóképző intézetben pontosan megjelenni tartoznak. Félével előtt minden növendék az intézeti orvosok által meg lesz vizsgálva, mely eelből a félévelért vizsgálatért folyamodók június 30-án, a bizonyítvány alapján félével-dők szeptember 1-én az igazgatói irodában jelentkezzenek. A jövő tanév szeptember 1-én veszi kezdetét. Kalocsa, 1905. május 20.

Pályázat az érseki elemi tanítóképző-intézetbe. A kalocsai érseki elemi tanítóképző intézetbe félével-dő növendékek vizsgálata f. évi július hó 1. napjában Kalocsán fog megtartani. A vizsgálaton csak azon növendékek jelenhetnek meg, kiket az igazgatóság arra meghív. A félévelért vizsgálaton minden meghívott tartozik az évvégi bizonyítványát bemutatni és a vallás-tanból, magyar nyelvből és számtanból írás- és szóbelileg vizsgát tenni. Megjegyzem, hogy az I. osztályra csak oly ép testű és egészséges pályázók jelentkezhetnek, kik életkoruk 14. évét már betöltötték és a polgári leányiskola 4-ik, vagy a felső népiskola 2-ik osztályát sikeresen befejezték. Ösztöndíjsegélyért, mely a félévelért vizsga után osztatik ki, folyamodni óhajtok, ebbeli, keresztlevellel, az első félével iskolai, orvosi és a lelkész által is látalmazott szegénységügyi bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeket június hó 15-ig terjesszék be hozzám. Kalocsa, 1905. május 20.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A szombathely-egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület zalaegerszegi köre f. hó 15-én d. e. 10 órakor Salamonvárotra tartja tavaszi gyűlését, melyre a tagokat és tanügybarátokat ezennel tisztelettel meghívom. A gyűlést szentmisével nyitjuk meg. 1. Csirisznyak József a hittanból tart gyakorlati előadást. 2. Jegyzőkönyvek fölolvása és hitelesítése. 3. Kovács Ilona bődei és Horváth János zalaegerszegi kártársak ezen tettelekről megírt értekezését olvassák fel: a) Mik az előnye és hátrányai a két nembeli növendékek együttes tanításának? b) Elősegés-e a hat ciklusra osztott iskolakötelezettség? Esetleg nem volna-e célravezőbb a rövidebb iskolai év hosszabb iskolai kötelezettséggel? 4. Bírál. 5. Pénztárnok jelentése. 6. Indítványok. Sajtó, 1905. évi jun. 5-én. *Kilár Károly* körelnök.

Meghívó. A roznó-egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület murány-garami köre rendes tavaszi körgyűlését július hó 4-én Vereskőn az uradalmi elemi népiskolában fogja megtartani, melyre a kör tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívom. Tárgysorozat: 1. 9 órakor megtartandó szentmise után a gyűlés megnyitása. 2. A múlt körgyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. 3. A középponti bizottság által kitűzött kötelező tettelek bírálatának kihirdetése s a tettelek közül egynék-egynék fölolvása, ú. m. a) Milyen eljárási módokat kell követni és felhasználni arra nézve, hogy a gyermekek az istentiszteleten méltóképen részt tudjanak venni. b) Mi módon kell az alkotmányt tanítani, hogy a gyermekek, mint leendő polgárok, jogaik és kötelességeik tudatában legyenek. (A kötelező tettelek két héttel a körgyűlés előtt adandók be a kör elnökéhez.) 4. A körgyűlés előtt adandók be a kör elnökéhez.) 4. A körgyűlés előtt adandók be a kör elnökéhez.) 5. Az egyesületi körgyűlésre küldendő két képviselőnek választása. 6. Indítványok, tagsági díjak beszédese. 7. Tisztujtás. Polonkán, 1905. május 31-én. *Boros Ferenc* körelnök.

Meghívó. A «Szeben megyei róm. kath. tanító-egylet» 1905. év június hó 13-án a nagyszabeni szent Orsolya szűzek rendháza nagy termében főnlállásának 25 éves évfordulója emlékére diszgyűlést tart, melyre az egylet tagjait és a tanügy barátait tisztelettel meghívjuk. Tárgysorozat. 1. D. e. 9 órakor a szent Orsolya-szűzek

rendhaza templomában ünnepélyes szentmise. 2. Nyitány Beethoven's Fideles című dalművéből. Zongorán előadják Kocsis István és Ujsághi József, kir. kath. terézvárházi tanítók. 3. Ünnepi beszéd. Tarja Prokopcsk Samuel, árvaházi igazgató, egyleti elnök. 4. Imá. Eneklé a *kath. tanító-egylet*. 5. A tanító-egylet 25 éves története. Irtá és fölvázolta Schemel Odón, kir. kath. terézvárházi tanító. 6. Isten, ki fönn uralkodót... Eneklé a *kath. tanító-egylet*. 7. Hírszámot év. Szavajka György Béla, árvaházi tanító. 8. Magyar táncok. Hamvai Belától Zongorán előadják Kocsis István és Ujsághi József, kir. kath. terézvárházi tanítók. Nagyszében. 1905. év június 2-án. *Prokopcsk Samuel* s. k. t. egyt. elnök. *György Béla* s. k. t. egyt. tagja.

IRODALOM.

Vaszary Kólos Irtá *Keményfi* K. Dániel esztergomi tanító-egylet vezető tanár. Szerző a biborok hercegprincis uradalmosja, alkalmából adta ki könyvét, melyben körülményesen ismerteti Vaszary Kólos primás életét. Végül elmondja minden mozzanatát. Mint hercegprincis ismerteti, hogy a keszthelyi munka oltáránál és mammit áldozott a tanügy emelésére. Bizományos éves primassága alatt 6541389 koronát áldozott kulturális és emberbaráti céljára. Fejlesztette az esztergomi tanítóképzőt. Ő létesítette az övönképzőt Esztergomban, Madorban, Léván. Keszthelyen az apácázártnak vetette meg alapját. Ezidő alatt létesült a magyarszabati és pozsonyi tanítóképző. Mindezekén kívül számos iskola vagy tanügyi intézmény érezte jótékonyát és felkaroló utat fordulatát. Fejlesztette az iskolák belső életét. A tanítói körököt, egyesületeket felkarolta. Az érleles tanítókát fönttökka nevezi ki, hogy az iskolák belső szellemi és vezetés mellett fejlődjenek. A magyar nyelv tanítását érdeklében érdeklődik, hogy a főispán magyar nyelv tanításában a tanítók magyar legyen és csak a: *L-IT* osztályban közzétételként használják a tanítók az idegen nyelvet, mely hatalmas előrelépés a kath. iskolák ellen az emberek szociális állításával szemben, hogy a magyar nyelv csak törvényiszegorral terjeszthető, de főleg bizonyosság annál is, hogy a népiskolai törvényjavaslat talán megsemmisülne, előrelátóan akkor, midőn az iskola tanítói körök megalkapítását az érdekelte iskolafenntartói bizni. Vaszary hercegprincis *egy lépészetlen szellemmel* az összes iskolák tanítói körét magyarra tette. Nagyobb intézkedése, hogy dr. Kénylőssy Ferenc vezetésével megalkapta a főispánmeggyei iskolák részletes történetét. Felfedli szerző, hogy kormányzása óta létesült a magyar népoktatás legfontosabb szervezete, a magyar kath. tanítói szövetség, mely az ötvenként megtartott kongresszusban az általa választott *szűrés bizottságban* és a bizottság által választott *kath. tanügyi tanácsban* domborodik ki. Érdeklődés alatt az esztergomi Győrházmegye megalkapítási állapotát követelő: Az összes népoktatási iskola száma 845, ebből népokola 794, polgári leányiskola 11, övönképző 1, felsőbb leányiskola 1, tanítóképző 1, tanítóképző 4, polgári tanítóképző 1. Az iskolák tanítói állásán magyarokra iskola 432, tisztá 107, magyar-tól 185, magyar-német 19, tól-magyar 151, német-magyar 2, magyar-német tól 2. — A tanítói és tanítói állások száma 1898, amiből tanár 128, kántortanító 681, osztálytanító 82, segédtanító 23, övönő 21. Az összes iskolai vagyon értéke 46,791,379 kor. 15 fillér. Államsegély emben igénybe vett összeg 200,000 korona. A 40 tanközlötben a tanítóegyletek száma 39. A főispánmeggye területén az állami iskolák száma 65, közzét 28 és a székesfővárosi összes elemi főiskolák. Főispánmeggyejében az összes segédtanítói állásokat övönlőstotta és 6 volt az első, ki megengedte, hogy a tanítók fizetése mindenütt 800 koronára egészítették ki. ha egyáltalán nem lehetséges, az államsegély igénybevétele. Legutóbb a magyar kath. iskolákat *első lépészet* államszabálytal megerősítette s örömmel vállalta el ezen hivédor. Fortossággal bíró egyesület fővédnökségét. Tudjuk, hogy Vaszary Kólos biboros primás nem szereti a magasztalást. Nem is bencofjuk tanügyi alkotásának

jelentőségét. De ha majd a kulturtörténet műlletni fogja Magyarorszag művelődéstörténetét, annak keretében az alkotók között méltó kegyelettel fog az ő neve helyet foglalni. Szerző méltó elismerést és hálat érdemel, hogy egy ily komoly és tartalmas munkában megismerteti annak a nagy férfinak életét, kit nemcsak hívei, de az egész ország szeret és hódolattal tisztel.

VEGYESEK.

Pályázati hirdetés. A Szombathely-egyház-megyei róm. kath. Tanító-egyesület a Ferenc József Tanítók Házában a fövezetelt biztosító alapítványára a következő 1905. évi iskolai évre pályázatot hirdet. Folyamodhatnak mindazok az ifjak, akik a budapesti tudomány- és műgyetem, vagy egyéb fő- és szakiskolák szorgalmas és példás magaviseletű hallgatói, akiknek apjuk, illetőleg anyjuk tanár, tanító, notánító, illetőleg óvo, nő-óvo, a Szombathely-egyház. Tanító egyesületnek és ez egyesület segítőosztályának legalább 5 év óta tagja és az Eötvös-alap jövedelméneire egyébként is jogosult. A folyamodók kötelesek folyamodványukat az alulírt tanítóegyesületi elnökhöz, kértőleg fölszerelve június 30-ig benyújtani. Kelt Sarvarott, 1905. jun. 6-án. *Barabás György* s. k. igazgató.

Újabb adomány a kath. magyar Iskolaegyesületnek. Csernoch József prelátus kanonok, országgyűlési képviselő, újabb jelet adta szeretetének, mellyel a kath. magyar népnevelés iránt viseltetik. Be sem várva míg a megalakult egyesület fölhívását széküldi, örömmel küldte be Ember Károly lovag ügyvezető igazgatóhoz a 400 korona alapító tagsági díjat, mert — úgy mond — már régen epedve várta az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület megalakítását, hogy az megerősödjön, erkölcsi és anyagi erejével bástyát emeljen a kath. magyar iskolai ügy megvédésére és jótékony forrást nyisson iskolánk és ezzel egyetemben népnevelésünk fokozódó életéhez.

Előfizetési fölhívás. A Győrvidéki Ált. Tanítóegyesület tisztelettel és bizalommal fordul mindazokhoz, akik a tanítás és nevelés szent ügye iránt érdeklődnek. Az egyesület alelnöke, Lillómericzky János nagy szorgalommal és tudással a nevelés és tanítás köréből 1000 gondolatot gyűjtött össze s a gyűjtemény az egyesület költségén már leközlelebb kihagyta a sajtót. Az esetleges jövedelem az Eötvös-alapra fordították. A könyv körülbelül 7-8 ivnyi terjedelemben és izléses formában fog megjelenni a következő emmel: „Ezer gondolat a tanítás és nevelés köréből”. Tartalmilag 6 részt foglal magában: 1. Vallás és erkölcs. 2. Hazafias nevelés. 3. Értelmi nevelés. 4. Testi nevelés. 5. Tanító és iskola. 6. Vegyesek. Gyűjtőknek minden 10 példány után tiszteletpéldánnyal szolgálunk. A könyv ára, tekintettel arra, hogy még a legszegényebb sorsú tanítók is megszerezhesék, csak 1 korona lesz. Az előfizetési pénzek az egyesület elnökéhez küldendők (Szent Benedek rendi székház). Győr. *Dr. Tell Anasztás*, egyesületi elnök.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki meggye.

Szöllősi (Pozsony m.) kántortanítói állásra pályázat hirdették. Javaldalma 2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló, szin, 61; 9 hold 061 szántó, 205 061 házikert, 12 mu. szalma, 20 hl. rozs, 3 hl. bor. Ezeket vagy természetben szedi be vagy 348 kor. értékűdján, 33 m. fa 150 kor. A fa betuvarozási díja 66 kor., községi segély 521 kor. Alapítványok után 20 kor. Stóljajövedelem 120 kor. 200 kor. tőke után 8 kor. Ostyasütés 28 kor.

Kötelességeit a canonica visitatio határozza meg, melynek másolatát kívánatra megküldi az iskolaszék elnöke. Tannyelv tót-magyar. Templomi énekek nyelve tót. Állását az iskolaév folyamán el nem hagyhatja. A pályázatok *junius 20-ig* a szőlősi plébániahivatalra küldendők. Személyes megjelenés előnyös. A próba f. évi *junius 26-án* d. e. 9 órákor tartatik meg.

A **szőlősi** (Pozsony m.) osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetése 800 kor., 32 kor. fűtésre. A pályázatok *junius 20-ig* a plébániahivatalra küldendők.

174 1—1
Nagykosztolányi (Nyitra m.) tótajkó róm. kath. iskolánál tanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetése 600 kor., esetleg 200 kor. állm. segély, butorozott szoba fűtéssel, gazdasági ismétítő iskoláért 60 kor. Kántorságban jártasság kívánatik. Kérvények f. *Hoenig Erőné* iskolaszék elnökhöz *junius 30-ig* küldendők. 175 1—1

A **nemesényi** róm. kath. kántortanítói állásra újlag pályázatot hirdettek f. évi *junius 15-ik* napjának délelőtti 10 órájára. A kántortanítói állomás jövedelme a «Nepnevelő» f. évi március 5-iki számában volt közölve. A pályázni szándékozók kellően felszerelt folyamodványukat, a nemesényi róm. kath. iskolaszékre címezve küldjék be. Csak okleveles tanítók pályázhatnak. Lehetőleg személyes megjelenés kéri. *Turcsányi Albert* plébános. 177 1—1

Bajóthi (Esztergom m.) kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Javadalmazása: két szoba, konyha, pince, szin, istálló, 1 □ hold 1669 □ öl szántóföld, 1 hold 1261 □ öl rét, 2 old legelő, 3 hold erdő, 499 □ öl kert. Legeltetési jog 8 db. szarvasmarhára, 8 sertésre, 32 ürmetér 1. rendű hasábfu, 2 szekér rúzsra. Földmunkavállalás 200 kor., alapítványi misékből 40 kor., stola 50 korona. Iskolafűtésre 6 öl fa. Számíthat még 100—200 korona melékjövödelemre is. Tannyelv magyar, választás, ének-próba *junius 27. Iskolaszék* (u. p. Nyergesújfalú.) 181 1—1

Győri püspöki megye.

Szergényi (Sopron m.) róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állásra pályázatot hirdettek. Fizetés 800 korona, butorozott szoba. Kötelessége az I. osztály tanulóit, valamint a reá. bizott ismétlőket a törvény által előírt tárgyakból tanítani, kántori teendők minden ágában, a sekrestyeskedésben pedig azon esetben, ha a kántortanító alapos oknál fogva akadályozva van, segíteni. Pályázók kérvényeiket *junius hó 25. 16t. Sütő Antal* plébános úrhoz terjeszték. Szergényi (u. p. Vátnyud). *Nagy Pál* kántortanító. 173 2—2

Pályázatot kath. kántortanítói állásra **Pinnyén** (Sopron megyei) Javadalmazása: természetbeni lakáson kívül, mely 2 szoba, 1 konyha, 1 kamra, 1 pajta és 1 istállóból áll, 1032 kor. 26 fillér részint terményekben, részint készpénzben a díjlevél értelmében. Ha a sekrestyési és hangozói teendőket, továbbá a toronyóra gondozását és iskolafűtésről és sepréről való gondoskodást elfogadja, külön szerződés szerint kap még 128 koronát. Jelen évre esedékes fizetését az iskolafenntartó község előjárójától készpénzben kapja meg. Állását augusztus 31-én elfoglalni tartozik. Pályázati határidő *június 15.* A kérvények *Mujor György* plébános iskolaszéki elnökhöz küldendők a sopronmegyei Nagy-Lozsa. 175 1—1

A **tatai** róm. kath. iskolaszék egy osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 800 kor. készpénz, 200 kor. lakbér és egy negyedholdnyi kert. Pályázati határidő *junius 25.* Az állomás szeptember 1-én elfoglalandó. Kérvények dr. *Gáspár József* isksz. elnök címére *Tatára* küldendők. *Bátky Lajos* hitközségi jegyző. 180 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Salgon (Nyitra m.) államsegélyes róm. kath. iskolánál a másodtanítói állás betöltendő. Járandóság 10 kor. kert-pótlékkal 810 kor., lakás: egy butorozott szoba. Okleveles férfi, esetleg nőtanítók folyamodványukat szíveskedjenek fűdő *Bilek Rezső* plébános úr címére Ürménybe küldeni. Orgonálni tudó férfitanító, ki az egyházi éneket is veze-

tendi, előnyben részesül. A megválasztott állását *szept. 1-én* foglalja el, mely naptól fizetése is folyósíttatik. 183 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

Az **alapi** róm. kath. iskolánál 1905/6. tanévre két segédtanítói állásra ezennel pályázatot hirdettek. Javadalmazás: egyenkint 650 korona, fűtés, butorozott szoba. Orgonához értők előnyben részesíttetnek. Pályázni kívánó képesített tanfériak (nők is pályázhatnak) kellően felszerelt kérvényeiket az alapi róm. kath. iskolaszék elnökéhez (Fehér m., Alap) *junius 20-ig* nyújtják be. *Lábcs György* plébános elnök, Alap. 171 2—2

A **nagyperkátai** róm. kath. főiskolánál osztálytanítói állásra *junius 21-ig* pályázatot hirdettek. Evi fizetése: 1. Község pénztárából havi részletekben 800 kor. 2. Fűtéshez szükséges fa természetben 34 kor. 3. Egy butorozott szoba. Kötelessége a rábizott mindennapi ismétlőiskola vezetése. A kántori teendőkben segédkezni tartozik, melynek fejében a kántortanítónál havonként 20 koronáért élelmezést nyer. Helvettesítés miatt állás azonnal elfoglalandó. *Kéri Ferenc* plébános Nagyperkátja, (Fehér m.) 184 1—1

Lelkigyakorlatok. A pozsonyi jézustársasági atyák rendházában ez idén is tartatnak lelki gyakorlatok tanítók számára. *Julius 24-én* hétfőn este 6 órákor kezdődnek és pénteken reggel végződnek. A résztvevni akarók jelentkezzenek mielőbb az alulírottaknál. *Mit: József S. J.* Pozsony, Bathány-tér 1. 182 1—1

Siketnémák fűvétele. A siketnémák egri intézetébe a jövő 1905—6-ik iskolai évre több siketnéma gyermek vétetik fel. A 7—10 éves korú növendékek hozzátartozói a felvétel iránti kérvényeiket *junius hó* végéig közvetlenül az igazgatóságnak Egerbe küldjék meg. Bővebb felvilágosításért egy levelezőlapon az igazgatósághoz kell fordulni. 178 1—1

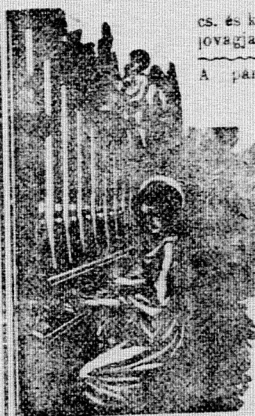
Négy képezdét végzett tanító nevelői állást keres. Posterestante «Nevelő» Alsó-Telekes (Vas m.) 179 1—3

Orgonaépítési műintézet.

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett ca. 88 kur.
udvari orgonagyár

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállítók, a Szentisr lovagja, a Ferencz Jozsef-rend lovagja.
A parisi es becsi világkiállítászon stb. helyről kitüntelve.

Legelősebb árban es kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta legayomásműesobrendszert (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 18. orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokat a legmersékeltébb árban es legismeretes pontossággal bejesít. Orgona jökarban tartása mersékelt árban elváltat. Tervezetek es rajzok kívánatra díjtalanul.

Vizsgai jutalomkönyvek, ifjúsági iratok,

melylek a

Szent-István-Társulat kiadásában megjelentek.

Először nálunk tartalmukát és kiállításuknál fogva egyaránt igen alkalmas vizsga- jánatokok s nagy részük a min. ker. vizta- és közoktatásügyi miniszterintézet ügy- ügyen alkalmasokra, mint iskolai ifjúsági könyvtárak részére ajánlást nyertek.

- Japán mesék.** Számos eredeti képpel. Irta és rajzolta *Béniusz Viktor*. Ara kötve ... kor. 2,40
- Futó gyermekek könyve.** Irta *Jókai A.* — Ara kötve: ... kor. — 80.
- Aranka,** vagy: Az alázatosság csodája a kevélység fölött. Ara kötve ... kor. 1.—
- Ahitat szárnyain.** Himmások és vallásos költemények. Irta *Ides Aladár*. Ara ... kor. 3.—
- László tohorecég élete és halála.** Irta *Bajza Mihály dr.* Sok szép képpel. Ara díszes köt. ... kor. 1,20
- Pompeji utolsó napjai.** Regény. Irta *Levy Lajos Balthaz.* A magyar ifjúság számára átfordított kiadás. — Ara kötve ... kor. 2,40
- Az édes mostoha.** Irta *Báthory János*. 4 képpel. — Ara kötve ... kor. 2.—
- Festvérek vagyunk.** Irta *Báthory Lajos*. Negy képpel. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 2.—
- Juliánka.** Irta *Báthory Lajos*. Elbeszélés-serdülő ifjúság számára. Ara kötve ... kor. 1,60
- Felhőmesék.** Irta *Czille Imre*. Ara kötve ... kor. 1,20
- Vallásosság és kincsvágy.** Ifjúsági elbeszélés. Mexikó megalapításának idejéből. Irta *Dombóczy Dezso*. Ara kötve ... kor. 2.—
- Trifolium,** vagy három jómódú kabátja), melyeket az ifjúság epülszere szerez a Trifolium egyik tagja. Irta *Lebény Dezso*. Ara ... kor. — 60
- Twist Olivér.** Regény. Irta *Dobóczy Károly*. A magyar ifjúság számára átfordított kiadás. Ara kötve ... kor. 2.—
- A lelkiismeret,** vagy: Brooke Marianne próbatétele. Amerikai elbeszélés. Irta *Dobóczy Anka*. Ara díszes kötésben ... kor. 1,60
- Emma néni meséi.** Jó gyermekmesék számára. *Eötvös Géza* meséi rajzaival. — Ara kötve ... kor. 2,40
- Laurencia.** Elbeszélés a japán legyeleiről. Irta *Fullerton George*. — Ara díszes kötésben ... kor. 2,40
- Martini Gusztáv életrajza.** Irta *Graber-Fortit Höl Gy.* köt. ... kor. 1,60
- Hasznos mulattató.** Gyűjteményes ifjúsági kiadvány. Kepekkel. Díszes vászonkötésben ... kor. 1,60
- Hasznos olvasmányok az ifjúság számára.** Kepekkel. Díszes kötésben. Ara ... kor. 2.—
- Virágosokor a kath. gyermekertől.** Irta *Haller Ferenc*. Fordította *Föld M.* — Ara kötve ... kor. 1,60
- Az Úr Jézus szülőföldjén.** Földrajz. Palesztináról. Irta *Heller Leopold*. Ara ... kor. 3.—
- Ifjúsági könyve.** Elbeszélések és költemények. — Ara kötve ... kor. 2.—
- Ifjúsági olvasmányok.** Kepekkel. Ara kötve ... kor. 2.—
- Az ifjúság öröme.** Mulattató és tanulmányos ifjúsági olvasmányok kath. fiú- és lánygyermek számára. I—V. kötet. Ara vászonkötésben kötetenként ... kor. 2,40
- Szent Imre herceg.** élet- és jellemrajz. Irta *Karácsony Lajos*. Ara kötve ... kor. 1,20
- Karácsonyi képeskönyv** jó gyermekek számára. Ara kötve ... kor. 2,40
- Két fű története.** Ara kötve ... kor. — 50
- A testvérek.** Ifjúsági elbeszélés. Irta *Köcsi J.* Két képpel. Ara kötve ... kor. — 80
- A vadon gyermeke.** Ifjúsági elbeszélés. Irta *Köcsi István*. Két képpel. Ara kötve ... kor. — 80
- Levelek hugomhoz az olvasásról.** Irta *Köfalvi A.* Ara háza ... kor. 1,20
- Köteve** ... kor. 2.—
- Magyar Szentegyházak regéi.** Irta *Lakóczy Mihály*. Ara kötve ... kor. 2,40
- Levelek az első szent áldozás után.** Franciából fordította *Stollér Endre*. Ara levaszonkötésben ... kor. — 50
- Egész vászonkötésben** ... kor. — 80
- A magyar történet századai.** Irta *de Lőrincz Gyula*. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 1,60
- Márta naplója.** A nőifjúságnak ajánlja a Szent-István-Társulat. Ara kötve ... kor. 2,40
- Milleniumi emlékkönyv.** Sok szép képpel. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 1,60
- Szabadórákira.** A kath. ifjúság számára. Ara kötve ... kor. 2.—
- Karácsonyi aranykönyv.** Irta *Pap János*. A legdíszesebben kiállított verses képeskönyv 7—12 éves gyermekek számára. Ara színes egész vászonkötésben ... kor. 4.—
- Iskolánk a milleniumig.** Irta *Pintér Kálmán*. Számos szép képpel. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 1,60
- Magyar drámai mesék a magyar ifjúság számára.** Irta *Pintér Kálmán*. Ara angol felvaszonkötésben ... kor. 2.—
- Színhátek ifjúsági színpadra.** Irta *Pölcény Ernő*. I. köt. (Tartalma: Vétlan-estél. — Morus Tamás.) Ara kötve ... kor. 1,60
- Ugyanaz.** H. kötet. (Tartalma: A padlás-szobában. — Az örökség. — Inkognito. — Az igazságos. — A fogadás.) — Ara kötve ... kor. 1,60
- Kis barátainknak.** Versek, történetek. Irta *Prónai Antal*. Ara díszes vászonkötésben ... kor. 1,60
- Futó esőlyagok.** Ifjani elhunyt kollégák emlékére. Irta *Prónai Antal*. Ara kötve ... kor. 1,60
- Beppo, a lazzaroni fiú.** Napóleoni történet. Irta *Röppel K. Ferd.* *Plotkó Rudolf*. Ara kötve ... kor. 1,60
- Petike.** Elbeszélések. *Röppel Péter* műveiből összeválogatta és az ifjúság számára fordította *Karácsony Henrik*. — Ara kötve ... kor. — 80
- Egyiptomi József.** A mi kedves Udvostónk Jézus Krisztusnak megragadó előképe. Irta *Schubert József*. — Ara kötve ... kor. 2,40
- Sötét napok. A három árva.** Elbeszélések az ifjúság számára. Kepekkel. Ara kötve ... kor. 1,60
- A falu őrangyala.** Irta *Szabó Imre*. Ara kötve ... kor. 1,40
- Kicsinyek áhitata.** Tartalmazza a vallásos gyermekirodalom legszebb verseit és elbeszéléseit. Irta *Székely L.* Díszes köt. ... kor. 2.—
- Japán.** Történelmi föld- és néprajzi vázlatok. Irta *Szeghy Ernő*. Ara kötve ... kor. 2.—
- A Miklós országa.** Irta *Pap János*. Számos képpel. Ara kötve ... kor. 1,20

==== A megrendelést azonnal elintézi: ====
a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatala : Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. vagy könyvkereskedése : Budapest, IV., Keeskeméti u. 2.